

„Blżej Misterium”

Od 19 lat na terenie Doliny Śmierci w Fordonie¹ odbywa się Misterium Męki Pańskiej. W tym roku, jak przekazała mi Mariola Ciesielska, autorka scenariusza i główny reżyser, w przygotowanie inscenizacji tego niezwykłego wydarzenia zaangażowanych było około 400 osób. Możliwość obejrzenia w plenerze, w formie teatralnej ostatnich dni z życia Jezusa, przyciąga tłumy ludzi, przyjeżdżających z różnych stron województwa kujawsko-pomorskiego, a nawet całej Polski. Jako mieszkanka Fordonu wielokrotnie uczestniczyłam w tym wydarzeniu, odkrywając za każdym razem nowe treści. Zachęcałam również innych do przyścia, obejrzenia i zaczerpnięcia czegoś dla siebie. Ponieważ pracuję z uczniami z dysfunkcją wzroku, im także chciałam umożliwić doświadczenie niezwykłości Misterium. W pracy katechetycznej staram się pokazywać żywy Kościół na różne sposoby, dawać szansę poznania jego bogactwa i darów tak, by młodzież mając tę wiedzę i doświadczenie sama mogła poszukiwać w nim swojego miejsca i zadania. Żeby w tym Kościele mogła doświadczyć miłości Boga.

Działania przeze mnie podejmowane wpisują się w praktykę katechetyczną stosowaną od lat w Kujawsko-Pomorskim Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej im. L. Braille'a w Bydgoszczy. Program aktywnego przeżywania roku liturgicznego zapoczątkował tu śp. ks. Benon Kaczmarek i kontynuuje go jego następca ks. Piotr Buczkowski wraz z katechetami. Próbując przybliżyć dzieciom i młodzieży wydarzenia z życia Jezusa zachęcamy ich do wspólnego i aktywnego uczestnictwa we mszy świętej odprawianej na terenie Ośrodka. Podczas spotkań eucharystycznych, uczniowie mogą czytać czytania, śpiewać psalm, służyć przy ołtarzu czy też pomóc przy oprawie muzycznej. Zgodnie z kalendarzem roku liturgicznego dajemy im także możliwość doświadczenia wspólnoty Kościoła podczas nabożeństw różańcowych,

¹ Dolina Śmierci - miejsce masowego mordu i jednocześnie grobu mieszkańców Bydgoszczy i okolic wymordowanych jesienią 1939 r. przez członków pomorskiego oddziału *Selbstschutzu* oraz SS-manów z oddziału *Einsatzkommando 16*. Fordońska „Dolina Śmierci” jest największą mogiłą zbiorową na terenie Bydgoszczy, a zarazem stanowi najbardziej znany symbol martyrologii mieszkańców miasta. Znajduje się na osiedlu Bohaterów w bydgoskiej dzielnicy Fordon. Stanowi malowniczy wawóz w Zboczu Fordońskim, na terenie Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Dolina_%C5%9Amierci_\(Bydgoszcz\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Dolina_%C5%9Amierci_(Bydgoszcz)), (dostęp: 10.05.2019)

Rorat, drogi krzyżowej, gorzkich żali, nabożeństw majowych i czerwcowych, organizowanych również w tym miejscu. Elementem aktywnego przeżycia Triduum Paschalnego zaczyna stawać się, od paru lat, udział w fordońskim Misterium.

Wiedząc, że w to dzieło zaangażowanych jest mnóstwo młodych ludzi, postanowiłam wybrać się na nie także z grupą moich uczniów.

Przed jakim wyzwaniem stanęłam? Trzeba sobie wyobrazić ogromny pagórkowaty teren, na którym odgrywane są poszczególne sceny. Tłumnie zebrana widownia w wyznaczonych taśmami sektorach, stojąca ponad dwie godziny na skarpach i górkach okalających miejsce wydarzeń. I w takich właśnie okolicznościach znajduje się nagle osoba, która nie widzi, pragnąca doświadczyć czegoś duchowego, podobnie jak inni Jak to możliwe? „Każde wydarzenie o charakterze teatralnym, filmowym składa się z dwóch uzupełniających się warstw: wizualnej i dźwiękowej. Nie mając dostępu do któregoś z tych komponentów nie jesteśmy w stanie w pełni zrozumieć danego dzieła...”² Zatem jedynym sposobem na przeżycie czegoś przez uczniów z problemami wzrokowymi i danie im możliwości jak najpełniejszego odbioru całego Misterium jest to, by spocząć na trawie i wsłuchiwać się uważnie w dialogi aktorów, muzykę i opisy odgrywanych scen, szeptane do ucha przez opiekuna, obrazujące co aktualnie dzieje się podczas poszczególnych aktów. Audiodeskrypcja³ tworzona tutaj na żywo ogranicza się raczej do informacji, jakie czynności wykonują na scenie główne postaci. Ani czas, ani duża odległość od aktorów nie daje szansy na bardziej dokładny opis sytuacji Przeżywanie Triduum Paschalnego w pigułce, w otwartym terenie, wymaga skupienia i uwagi, choć warunki ku temu nie są sprzyjające. Niewidomemu, jak wyjaśnia podróżniczka Hanna Pasterny, sama będąc osobą, która nie widzi, trudno bowiem oddzielić te chciane dźwięki i słowa od słyszanych mimochodem

²Por. Monika Zabrocka, „Audiodeskrypcja w programach dla dzieci – audiodeskrypcja szczególna” s.252

³ Audiodeskrypcja to technika, która dzięki dodatkowym opisom słownym udostępnia odbiór wizualnej twórczości artystycznej oraz pozwala osobom niewidomym poznawać widzialny dorobek kulturalny z zakresu sztuki plastycznej, teatralnej, scenicznej i filmowej. Podczas audiodeskrypcji opisywane są ważne, znaczące informacje wizualne takie jak: język ciała, wyraz twarzy, przebieg akcji, sceneria, kostiumy. Zwięzłe, obiektywne opisy scen pozwalają osobie niewidomej podążać za rozwijającym się wątkiem historii oraz usłyszeć i zrozumieć co dzieje się na scenie, ekranie, obrazie./ <http://www.audiodeskrypcja.pl> , (dostęp: 10.05.2019)

rozmów stojących obok sąsiadów, od dźwięków związanych z przyrodą.⁴ Misterium, to nowe, cenne doświadczenie dla osób z dysfunkcją wzroku, uznałam, że niestety zbyt trudne w odbiorze. Na kilka lat zrezygnowałam z kolejnych prób uczestnictwa z uczniami. Jednakże oni sami często powracali do tego wydarzenia w rozmowach.

Wśród odgrywających Misterium jest wielu moich znajomych, przyjaciół obsadzonych w rolach głównych, ale i tych drugoplanowych, w których nie wypowiada się żadnego słowa, stanowiąc niejako tło wydarzeń z życia Jezusa. Odgrywają oni mieszkańców Jerozolimy, Jerycha, Betanii i innych miast wspomnianych w Biblii. Słyszając ich relacje z doświadczeń zdobytych w ten sposób, postanowiłam zaproponować uczniom taką formę przeżywania Misterium. Miałam przeświadczenie, że umożliwi im to bycie bliżej najważniejszych dla naszej wiary wydarzeń. W ten sposób, w tym roku już po raz trzeci uczestniczyliśmy w Misterium jako „statysty”, odgrywając rolę mieszkańców Jerozolimy.

Zanim pojawiliśmy się „na planie”, czyniliśmy przygotowania w zakresie wyglądu zewnętrznego każdego z nas. Od organizatorów usłyszeliśmy konkretne wskazówki dotyczące stroju, który powinien w miarę możliwości jak najdokładniej odzwierciedlać realia epoki. Zaczynając od obuwia - najlepsze byłyby sandały, gdyż klimat Palestyny jest gorący i suchy... . Z racji chłodnej pogody w Niedzielę Palmową, kiedy odbywa się Misterium w Fordonie, nie zdecydowaliśmy się jeszcze na tak profesjonalne podejście. Jeżeli chodzi o resztę garderoby zbliżonej do tej, która noszona była w czasach Jezusa, zapewnili ją nam organizatorzy. Obowiązkowe było nakrycie głowy - zarówno dla kobiet, zastaniające ich włosy i uszy, jak również dla mężczyzn. Założyliśmy sięgające do ziemi szaty z długimi rękawami, które zapewne w tamtym klimacie chroniłyby nas przed oparzeniami słonecznymi i piaskiem. Ubrani w stroje z epoki Jezusa, pozbawieni okularów, telefonów komórkowych i innych elementów garderoby niepasujących do realiów, udaliśmy się na miejsce spektaklu. Najpierw było to jedno z czterech ognisk rozpalonych na terenie Misterium. Potem, specjalnie dla naszej grupy przygotowany stół i ognisko z postawionym

⁴ Por. Monika Białkowska, *Bóg w ciemności, Bóg w ciszy*, „Przewodnik Katolicki”, nr 37/2017

nad nim kociołkiem, co miało obrazować gospodę jerozolimską. W niej serwowaliśmy dania żydowskie, przygotowane wcześniej przez uczniów i nauczycieli ze Szkoły Branżowej o profilu kucharz z Ośrodka Braille'a w Bydgoszczy. Na stole mieliśmy podpłomyki⁵, sos czosnkowy, miętowy, falafele z ciecierzycy⁶, humus⁷, a w kociołku gulasz z ciecierzycy. Myślę, że również te osoby, które włączyły się w to dzieło poprzez gotowanie, mogły być przez to bliżej Misterium życia, śmierci i zmartwychwstania Jezusa. Tym zaś, którzy próbowali naszych potraw dało niebywałą szansę wczucia się w atmosferę przeżywanych świąt żydowskich.

Bezcenne stawały się te momenty, kiedy jako mieszkańcy miasta zbieraliśmy się np. przy pałacu Piłata. Tam musieliśmy najpierw zdecydować jaką rolę odegramy - za, czy przeciw Jezusowi? Ci, którzy opowiedzieli się jak większość za ukrzyżowaniem Jezusa, musieli z całym przekonaniem krzyczeć z tłumem „Ukrzyżuj Go”, „Uwolnij Barabasa”. Wiem, że był to jeden z trudniejszych momentów dla niektórych uczniów, obojętnie jaką opcję wybrali. Podobnie scena biczowania, gdzie jako tłum staliśmy blisko miejsca, gdzie żołnierze znęcali się nad Jezusem, zadając Mu kolejne razy biczami. Osoby, które nie widzą mogły wówczas usłyszeć dźwięki uderzeń. Aktorzy odgrywający rolę żołnierzy mieli do dyspozycji „bicz” wykonane z tkaniny zamoczonej w czerwonej farbie, co dawało efekt zakrwawionych miejsc na ciele biczowanego.⁸ Poza tym słyszeliśmy jęki Jezusa i obelgi

⁵ Najstarsza forma chleba, rodzaj prymitywnego pieczywa w postaci małego placka przygotowanego z mąki i wody bez użycia drożdży oraz pieczonego na żarze. <https://pl.wikipedia.org/wiki/Podp%C5%82omyk> (dostęp:10.05.2019)

⁶ Smażona w głębokim tłuszczu kulka z ciecierzycy, często również z bobu czy fasoli z dodatkiem cebuli, czosnku, pietruszki, kolendry, kuminu, kardamonu, cynamonu czy chilli. Tak naprawdę skład zależy od tego, kto falafel przygotowuje i w różnych miejscach smakują one inaczej. Jest to chyba najpopularniejsza wegańska alternatywa kebabu w picie. <https://fashionvoyager.pl/kuchnia-zydowska-w-izraelu-hummus-i-falafele/>, (dostęp: 10.05.2019)

⁷ Pasta z ugotowanej ciecierzycy, tahini (pasta sezamowa), gnieczonego czosnku, oliwy i soku z cytryny. Wszystko delikatnie doprawione. Często z dodatkiem chilli. Smakuje świetnie jako przekąska. <https://fashionvoyager.pl/kuchnia-zydowska-w-izraelu-hummus-i-falafele/>, (dostęp:10.05.2019)

⁸ Realia historycznego biczowania były dużo bardziej drastyczne. Narzędzia biczowania były różne i zmieniali je w trakcie egzekucji. Różgi, kije, bicz. Te ostatnie to było narzędzie okrutne; na końcu rzemiennych pasków albo łańcuszków były przymocowane kawałki kości, metalu, kulki z ołowiu, a nawet metalowe haczyki. Bicz oplatały ciało, żłobiły je i rozszarpały. Por: o. Leonard Głowacki, OMI, <https://naszdzienik.pl/wiara-kosciol-w-polsce/181329,biczowanie-pana-jezusa.html>, (dostęp: 10.05.2019)

rzucane w Jego stronę przez legionistów⁹. Jedna z uczennic napisała później, że nie mogła pojąć, jak wiele wycierpiał Jezus z miłości do człowieka. Poruszyła ją ta scena, było jej żal umęczonego Chrystusa... .

Kiedy szliśmy za Jezusem niosącym poprzeczną belkę od krzyża, wchodziliśmy pomiędzy widzów, odgrywając dalej swoją rolę. Z perspektywy osoby niewidomej wydawałoby się to bez znaczenia, a jednak dla niektórych były to chwile budzenia się ich tożsamości chrześcijańskiej. Mogli odpowiedzieć sobie na pytanie jakim jestem chrześcijaninem? Czy jestem gotowy odważnie wyznawać wiarę? A może się jej wstydę?

Idąc na „Golgotę”¹⁰ wsłuchiwalismy się w przejmujące dźwięki muzyki i ostatnich dialogów Jezusa z Dobrym Łotrem, Maryją i umiłowanym Janem. Po twarzach naszych wychowanków widać było, że dzieje się w nich coś ważnego. Z „Golgoty” schodziliśmy w milczeniu do swoich miejsc, „domów”, do czynności dnia codziennego, podobnie jak dwa tysiące lat temu mieszkańcy Jerozolimy.

W scenariusz Misterium, pomiędzy wydarzenia dotyczące Triduum Paschalnego, wpleciony jest zawsze jakiś temat przewodni. W tym roku była to „Przyjaźń”, ukazana w relacji Jezusa do trójki rodzeństwa z Betanii¹¹: Łazarza, Marty i Marii oraz relacji do swoich uczniów i w ogóle człowieka. Dodany był również wątek współczesny, zwracający uwagę na wartość prawdziwej, trwałej, choć czasem trudnej przyjaźni. W zeszłym roku oprócz doświadczenia Tajemnicy Męki, Śmierci i Zmartwychwstania Jezusa, przeżywalismy prawdę zawartą w słowach obietnicy Jezusa: „Nie zostawię was”. Jeszcze długo po Misterium uczniowie wracali do tego zdania jako dającego nadzieję, pocieszenie w trudnych

⁹Żołnierze legionu-podstawowej i największej jednostki taktycznej armii rzymskiej złożonej przede wszystkim z ciężkozbrojnej piechoty. Odpowiednik współczesnej dywizji. <https://pl.wikipedia.org/wiki/Legionista>, (dostęp: 10.05.2019)

¹⁰ Wzgórze znajdujące się nieopodal Jerozolimy, gdzie dokonywano egzekucji na skazańcach. <https://pl.wikipedia.org/wiki/Golgota>, (dostęp: 10.05.2019)

¹¹ W czasach biblijnych wieś pod tą nazwą, albo - ze względu na znajdujący się tam dom, a później grób św. Łazarza - Lazarium. W Betanii mieszkały też Marta i Maria goszczące Jezusa. Znajdowała się przy południowo-wschodnim zboczu Góry Oliwnej, w pobliżu Jerozolimy (ok. 2,7km). <https://pl.wikipedia.org/wiki/Al-Ajzarija>, (dostęp: 10.05.2019)

chwilach. Dwa lata temu natomiast dotykaliśmy tematu „Ecce Homo”¹², próbując zobaczyć Jezusa bardzo nam bliskiego, tak bardzo ludzkiego, przeżywającego to wszystko co znane jest każdemu człowiekowi, oprócz grzechu. Tematy, zawarte w kolejnych tytułach Misterium, są niezwykle ważne, bo ukazują różne sfery życia człowieka, w których Bóg chce uczestniczyć.

Pełniejsze przeżywanie tego wydarzenia przez uczniów, którzy mają problemy wzrokowe jest możliwe nie tylko dzięki przychylności Marioli Ciesielskiej i odpowiedzialnego za całość ks. Krzysztofa Buchholza ale również nauczycieli i wychowawców, którzy są ich przewodnikami. Potrzebne jest tutaj wsparcie zarówno w bezpiecznym poprowadzeniu po nierównym terenie, jak również w opowiadaniu o tym, co dzieje się w miejscach, gdzie aktualnie odgrywana jest scena. Idealnie byłoby, gdyby każdy uczeń miał przy sobie osobę, która pełniłaby rolę audiodeskryptora. Innym rozwiązaniem byłoby skorzystanie z profesjonalnego sprzętu do audiodeskrypcji, używanego np. w kinach. System audioguides daje możliwość usłyszenia w słuchawce głosu osoby opisującej obraz. Obecność odpowiedniej ilości opiekunów jest niezwykle ważna, gdyż daje każdemu uczniowi możliwość „obejrzenia dotykiem” z jego pomocą scenografii po zakończonym przedstawieniu. To bardzo cenne ze względu na walory poznania kultury i zwyczajów zarówno żydowskich jak i rzymskich. Umożliwia poznanie warsztatu tworzenia scenografii w teatrze i pozwala lepiej zrozumieć to, co dzieło się podczas Misterium.

I tak, wchodząc na scenę „Wieczernika”¹³ uczeń, który nie widzi, dowiaduje się, że Jezus z uczniami podczas Ostatniej Wieczerzy siedział przy niskim stole, na ułożonych na

¹²Słowa „oto Człowiek” miał wypowiedzieć Piłat ukazujący Chrystusa ludowi żydowskiemu. Motyw w sztuce chrześcijańskiej – wykorzystany na plakacie Misterium w 2017 roku obraz Adama Chmielewskiego- przedstawiający ubiczowanego Chrystusa w koronie cierniowej. https://pl.wikipedia.org/wiki/Ecce_homo, (dostęp: 10.05.2019)

¹³ Wieczernik to miejsce, w którym miała miejsce Ostatnia Wieczerza. Tam również schronili się apostołowie podczas męki. Tutaj Zmartwychwstały spotykał się z uczniami. Sala na Górze stała się świadkiem narodzin Kościoła podczas wylania Ducha Świętego. Również po wniebowstąpieniu kamienna średniowieczna posadzka gościła członków pierwszych wspólnot chrześcijańskich po wniebowstąpieniu. http://www.parafia.radzionkow.pl/www/index.php?option=com_content&view=article&id=420:miejsce-ostatniej-wieczery-wieczernik-ziemia-wita&catid=38:aktualnoci&Itemid=93, (dostęp: 10.05.2019)

podłodze poduszkach i dywanach.¹⁴ Dotykając naczyń poznaje, że wykonane były z gliny. Scena w pałacu Piłata staje się mu bliższa, gdy może podejść np. do misy, w której Piłat po wydaniu wyroku umył ręce, mówiąc: „Nie jestem winny krwi tego Sprawiedliwego. To wasza rzecz». ¹⁵ Bardzo wymowny gest, który bez dodatkowego wyjaśnienia nie będzie odpowiednio zrozumiany.

Będąc w miejscu biczowania jeden z uczniów zapytał, czy mógłby spróbować nieść belkę krzyża. Czyż nie jest to najlepszy sposób odczucia przez osobę niewidomą całej drogi krzyżowej? Uczeń ten rzeczywiście z pomocą innych wziął na swoje ramiona belkę a na głowę włożono mu koronę cierniową, którą wcześniej dokładnie „obejrzał” dłońmi. Niesamowite doświadczenie, jak twierdził.

Jak tłumaczy Hanna Pasterny: „Świat bez obrazów to również świat, w którym trudniej wytłumaczyć niektóre pojęcia ze świata wiary”.¹⁶ Stąd ciągłe moje poszukiwania właściwego języka, oddającego Prawdę o wydarzeniach paschalnych. W mojej pamięci na całe życie pozostaną obrazy i związane z tym emocje po obejrzeniu filmu „Pasja”, Mela Gibsona. Przejmujące sceny biczowania i całej Drogi Krzyżowej przedstawione w filmie miały niezwykły wpływ na moją wiarę. Ale jak te treści przekazać komuś, kto nie widzi? Mam nadzieję, że podejmowane przeze mnie próby pomogą przybliżyć tę Tajemnicę.

Dotykaniem „obejrzelismy” scenografię Grobu Jezusa i miejsca ukrzyżowania. Uczniowie mogli tam objąć pionową belkę krzyża, czy wziąć do ręki gwoździe. W Misterium, w którym uczestniczyliśmy, aktor grający Jezusa nie jest przybijany gwoździami lecz jego ręce przywiązane są sznurem, a stopy opierają się na drewnianej podpórce. Z kolei zatrzymując się przy scenie imitującej fragment świątyni jerozolimskiej, uczniowie mieli możliwość poznania sposobu czytania ksiąg żydowskich. Podchodzili do pulpitu, na którym położone były dużych rozmiarów zwoje księgi Starego Testamentu. Rozwijali je, brali

¹⁴ Por. <https://pl.aleteia.org/2017/05/08/archeolodzy-odkryli-co-spozywano-podczas-ostatniej-wieczery/>, (dostęp:10.05.2019)

¹⁵ Mt 27,24b

¹⁶ Monika Białkowska, *Bóg w ciemności, Bóg w ciszy*, „Przewodnik Katolicki”, nr 37/2017

w dłonie wskaźnik tzw. Jad¹⁷, który przesuwali po pergaminie od prawej do lewej strony, gdyż w taki właśnie sposób zapisany jest tekst hebrajski Biblii. Słabowidzący poznawali przy tej okazji zapis powiększonego tekstu w języku hebrajskim. W tym samym miejscu można było natknąć się również na Menorę¹⁸ dużych rozmiarów. I tu znowu była okazja do poznania kultury i historii narodu wybranego. Dla uczniów, którzy słabo widzą, była ona widoczna z daleka, dla większości jednak konieczne byłoby dodatkowe wyjaśnienie na mniejszym, możliwym do „obejrzenia” dłońmi modelu. Tu musiał wystarczyć opis słowny.

Młodzież mogła w tym roku „obejrzeć” dom Łazarza, w zeszłym roku dom Zacheusza¹⁹. W zbudowanym na potrzeby Misterium domostwie można było odnaleźć niski stół, na nim gliniane naczynia pełne tradycyjnych dań żydowskich. Na podłodze dało się zauważyć miękkie siedzenia służące mieszkańcom. Mogliśmy doświadczyć tej przestrzeni i poczuć się gośćmi bohaterów wspomnianych na kartach Ewangelii.

Dla mnie najbardziej wzruszającym momentem była sytuacja, kiedy przyprowadziłam uczniów do aktora grającego Jezusa. Niewidomy uczeń wyciągnął wtedy ku Niemu ramiona, przytulił się do Niego, jakby przeżywał rzeczywiste spotkanie z żywym Chrystusem. Aktor ten, choć przedstawienie już się skończyło, odpowiedział na to czułym gestem objęcia i ucałowania w czoło. Poruszająca scena, z tego co wiem, nie tylko dla mnie i dla ucznia. Przejęty i wzruszony tą otwartością i sposobem przeżywania wydarzeń był również odgrywający rolę Jezusa Łukasz Nowacki.

¹⁷ Jad z hebr. „ręka”, to pałeczka z zakończeniem w kształcie dłoni ułatwiająca wskazywanie i czytanie fragmentów Tory, gdyż według tradycji żydowskiej nie wolno dotykać świętego zwoju ręką ludzką. Wykonywany jest ze srebra, kości słoniowej lub drewna. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Jad_\(judaizm\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Jad_(judaizm)), (dostęp: 10.05.2019)

¹⁸ Świecznik; według tradycji żydowskiej, symbolizuje płonący krzew, który ujrzał Mojżesz (Wj 3,1 nn.) Sześć ramion symbolizuje świat widzialny stworzony w sześć dni, siódmy, środkowy pień menory, dopełniając szóstkę w siódmkę, jest symbolem świętej Obecności Boga. <https://religie.wiara.pl/doc/1530537.Menora>, (dostęp: 10.05.2019)

¹⁹ Zwierzchnik celników, człowiek bardzo bogaty. Chciał on koniecznie zobaczyć Jezusa, kto to jest, ale nie mógł z powodu tłumu, gdyż był niskiego wzrostu... Po spotkaniu z Jezusem rozdaje majątek tym, których skrzywdził. Zob. Łk 19,1-10, Por. <https://www.deon.pl/224/art,383,do-grzesznika-poszedl-w-goscine-lk-19-1-10.html>, (dostęp:10.05.2019)

Patrząc z perspektywy osób z dysfunkcją wzroku, dla głębszego zrozumienia całości wydarzenia jakim jest Misterium Męki Pańskiej potrzeba trzech elementów. Pierwszym z nich jest poznanie przestrzeni, w której odbywa się akcja Misterium. A więc spacer z przewodnikiem po tym terenie, zaznajomienie z topografią, „obejrzenie” dotykiem scenografii. Po drugie, audiodeskrypcja podczas Misterium dostępna dla każdego indywidualnie. Mam nadzieję, że w kolejnych latach będzie możliwe skorzystanie z słownego opisu zdarzeń, przekazanego poprzez fale radiowe, dostępnego dla każdego chętnego. W takim wariacie mogłoby to pomóc w odbiorze również wielu osobom starszym, które stojąc z daleka nie dostrzegają wszystkiego co dzieje się na scenach. I w końcu katecheza mistagogiczna²⁰, czyli wyjaśnienie znaczenia poszczególnych gestów, zwyczajów.²¹ Wszystkie te elementy dają pełniejszy obraz tego, co przeżywał w ostatnich dniach Jezus, również tego co chcieli przekazać odbiorcom organizatorzy Misterium, by przybliżyć nas do Tajemnicy... .

Na podstawie doświadczeń w przeżywaniu Misterium Męki Pańskiej w Fordonie, wydaje się być zasadne skorzystanie z pojęcia znanego nam z poezji Mickiewicza - „różnobarbny” - na określenie piękna świata wokół nas, w jego wielowymiarowości. Na to ciekawe pojęcie zwrócił uwagę ks. Piotr Buczkowski²² widząc w nim możliwość wyrażenia tego, czym jest świat doświadczany przez niewidomych. Świat to zapach, smak, emocje, temperatura, dźwięk... A wielu ludziom wydaje się, że świat jest tym co widzimy...²³

Mam nadzieję, że te kilka refleksji i wspomnień będzie dla niejednego czytelnika zachętą do wybrania się w kolejne, XX Misterium Męki Pańskiej w Fordonie, by również doświadczyć całym sobą spotkania z Nim. Z kolei tym, którzy nie mają trudności związanych

²⁰ Katechezy mistagogiczne, w pierwszych wiekach chrześcijaństwa, miały miejsce bezpośrednio po udzieleniu sakramentów inicjacji chrześcijańskiej: chrztu, bierzmowaniu i Eucharystii. Ich zadaniem było wyjaśnianie neofitom znaczenia przyjętych sakramentów i wskazywanie na praktyczne konsekwencje, jakie wynikały z nich dla życia we wspólnocie chrześcijańskiej. Por. Kazimierz Misiaczek SDB, *Mistagogia w katechezie*, w: https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TA/TAK/km_mistagogia_wk.html, (dostęp: 10.05.2019)

²¹ Por. Ks. Piotr Buczkowski, *Audiodeskrypcja w kościele?*, *Oko* nr 61 III /2017

²² Kaptan diecezji bydgoskiej, diecezjalny duszpasterz osób niewidomych, katecheta w K-P SOSW Nr 1 w Bydgoszczy

²³ Por. Magdalena Gill, *Każdy człowiek to oryginał nie do podrobienia*, *Tygodnik Bydgoski*, 28 listopada 2017

ze wzrokiem, artykuł ten pomoże lepiej zrozumieć świat, w którym żyją osoby z problemami w tym zakresie.

O autorce:

Anna Myszkó - szczęśliwa żona od 15 lat, mama 3 dzieci; od 15 lat katechetka w K-P SOSW nr 1 im. L. Braille'a w Bydgoszczy; tyfłopedagog, formująca się w Ruchu Światło-Życie; zaangażowana w działania Stowarzyszenia Komunii Małżeństw...